

Araştırma Makalesi/Research Article (Original Paper)

Rekabet Gücü: Türkiye ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerde Canlı Hayvancılık Sektörünün Durumu

Mehmet Arif ŞAHİNLİ*

Türkiye İstatistik Kurumu, Eğitim ve Araştırma Merkezi, Ankara
*e-posta: arifshahinli@tuik.gov.tr, Tel: +90 535 226 71 03

Özet: Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi 27 ülkede canlı hayvancılık sektörünün rekabet gücünün tüm alt gruplar itibariyle ortaya çıkarılmasıdır. Çalışmada, 2008 yılına ilişkin Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verileri kullanılmıştır. Bu amaç dahilinde, canlı hayvancılık sektöründeki tüm alt maddelerine ait Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi (AKÜ) hesaplanmıştır. Balassa'nın açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler indeksine göre, FAO'nun canlı hayvan kategorisinde yaptığı sınıflandırma düzeyinde, Türkiye bu sektörde, Avrupa Birliği üyesi ülkelere ait piyasalarda karşılaştırmalı üstünlük ve rekabet gücüne sahip değildir.

Anahtar kelimeler: Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler endeksi, Canlı hayvancılık.

Competitiveness: Situation of Live Animals Sector in Turkey and EU Member Countries

Abstract: The purpose of this study was to reveal the competitiveness of live animals sector for all sub-groups in Turkey and EU-27 Union Members. In this study, FAO data belong to 2008 year was used. Within this objective, Revealed Comparative Advantage Indexes (RCA) was calculated for live animals pertaining to all sub-groups. According to Balassa's RCA, classification level for live animals category done by FAO, Turkey has not any advantages and competitiveness at the market of European Union Member Countries.

Keywords: Revealed comparative advantage index, Live animals.

Giriş

Küreselleşme ile birlikte dünya ekonomisi hızla artan bir rekabete maruz kalmıştır. Rekabetin artması sonucunda meydana gelen değişimler, piyasaları daha çok etkilemektedir. Firmalar, sektörler ve ülkeler uluslararası rekabette pay alabilmek için rekabet güçlerine önem vermektedir. Rekabet teorisine göre, firmalar strateji belirlerken piyasa içerisindeki performanslarına önem verirken, dolaylı olarak da mevcut içinde yer aldıkları sektörün performansına da ciddi katkı sağlamaktadır. Rekabet gücünün önemli unsurları arasında uzmanlaşma ve teknoloji geliştirme yetkinliği sayılabilmektedir. Firmalar için rekabet gücünü tanımlamak nispeten kolay iken, bölgelerin veya ülkelerin rekabet gücünü tanımlamak daha zordur (Porter 1990). Türkiye'de yapılan çalışmalar ve yasal düzenlemeler neticesinde ekonominin uluslararası rekabet gücü artırılmaya çalışılmaktadır. Özellikle, Avrupa Birliği'ne entegrasyon süreci için yapılan yasal düzenlemeler, tarım ve diğer sektörlerde bir ivme kazandırılması amaçlanmıştır. Son yıllarda birçok alanda gerçekleştirilen yapısal reformlar ve sağlanan makroekonomik istikrar sonucu önemli verimlilik artışları elde edilmesine rağmen ülkemizin rekabet gücü yeterince geliştirilememiştir (DPT 2012).

Rekabet gücünü ölçmek için, ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bunlardan bazıları ise; (Aktan ve Vural 2004), (Güran 1990), (Karakaya ve Özgen 2002), (DTM 2003), (Yılmaz 2003), (Altay ve Gacaner 2003), (Çoban ve Kök 2005), (Hillman 1980), (Bowen 1983), (Kojima 1970), (Şahinli 2011), (Özağ ve Öztürk 2000), (Balassa 1965), (Eruygur vd. 2004), (Ferto and Hubbard 2001) şeklinde verilmiştir. Araştırmacıların Türkiye verilerini kullanarak yapmış olduğu çalışmalar, Türkiye'nin Avrupa Birliği ve Dünya piyasalarındaki rekabet gücünün ölçülmesi ile ilgilidir. Özağ ve Öztürk (2000) çalışmasında, Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) tarım sektörünün rekabet güçleri farklı yöntemler kullanılarak yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar ürün ve ülke bazında farklılık arz etmektedir. Buna göre: RCA, CEP ve faktör analizine göre ürün bazında ölçümler yıllara göre dalgalı bir seyir izlemektedir. Her üç yönteme göre de ele alınan dönemde, tek tek ürünlerin rekabet edebilirliğindeki değişim yıldan yıla farklılık göstermektedir. Karakaya ve Özgen (2002) ise, Türkiye ile AB entegrasyonunun etkileşimini RCA endeksinden yararlanarak analiz etmiştir. Buradan hareketle, Türkiye'nin AB üyeliği sonucunda Yunanistan, Portekiz ve İspanya ihracatına zarar verebileceği sonucuna ulaşmıştır. Altay ve Gacaner (2003) ise, Türkiye ve Çin'in tekstil ve giyim sektörlerinde, AB ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) piyasalarında rekabetçi durumunu incelemiş, Türkiye'nin bu piyasalarda rekabet avantajına sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz (2003), Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan ve AB'nin rekabet güçlerini RCA indeksini kullanarak hesaplamıştır. 1996-1999 yılları arası verileri kullanmıştır.

Güran (1990) ise, 1988 yılı verilerini kullanarak, AB ve Türkiye'nin rekabetçi durumunu incelemiştir. RCA endeksini kullanmıştır. Türkiye'nin 17 mal grubunda rekabet avantajına sahip olduğunu bulmuş iken, 27 mal grubunda Türkiye'nin rekabet avantajının olmadığı sonucuna varmıştır. Şahinli (2011) ise, Türkiye pamuk sektörünün uluslararası alandaki rekabet gücünün tüm alt gruplar itibariyle ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Çalışma 2001-2009 yıllarına ilişkin veriler kullanılarak, Türkiye'nin ihracat oranlarının yüksek olduğu endüstriyel ürünler arasında yer alan pamuk ve pamuk ürünleri için yapılmıştır. Bu amaç dahilinde, pamuk sektöründeki tüm alt ürün çeşitlerine ait Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi (AKÜ) hesaplanmıştır. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksine göre; 52, 5208, 5205, 5209, 5211, 5210, 5206, 5202, 5204, 5207 kodlu ürünlerde Türkiye'nin pamuk ve pamuk ürünlerinde karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu görülmektedir. Ancak 5201, 5212 ve 5203 kodlu ürünlerde, bazı yıllarda karşılaştırmalı üstünlük söz konusu değil iken, bazı yıllarda karşılaştırmalı üstünlük söz konusu olmuştur. Bu çalışmada ise, Avrupa Birliği üyesi 27 ülke ve Türkiye'de canlı hayvancılık sektörünün karşılaştırmalı üstünlük ve rekabet gücünün incelenmesi amaçlanmıştır. Sektörün karşılaştırmalı üstünlük ve rekabetçiliğinin belirlenmesi için, hayvancılığı oluşturan alt grupların, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi (AKÜ) hesaplanmıştır. FAO veritabanında yer alan canlı hayvancılık sektörünün, FAO kod sınıflandırmasına ait alt maddeler Çizelge 1.1.'de verilmiştir.

Çizelge 1.1. Canlı hayvancılık sektörünü oluşturan alt maddelerin isimleri (FAO 2011).

Sıra numarası	Kod numarası	Maddeler
1	01	Hayvanat bahçesi hayvanları, evcil hayvanlar, böcekler vb.
2	02	Eşek
3	03	Arı kovanları
4	04	Buffalo
5	05	İnek
6	06	Tavuk
7	07	Ördek
8	08	Kaz ve beç tavuğu
9	09	Keçi
10	10	At
11	11	Gıda dışı canlı hayvanlar
12	12	Katır
13	13	Diğer devegiller
14	14	Diğer kemirgenler
15	15	Güvercin, diğer kuşlar
16	16	Domuz
17	17	Tavşan ve yabani tavşan
18	18	Koyun
19	19	Hindi

Türkiye ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerde Canlı Hayvancılık Sektörü

Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait ihracat durumuna ilişkin oransal dağılımı Çizelge 1.2.'de verilmiştir. Avrupa Birliği toplamı içinde ülkelerin ihracat oranlarının dağılımı şu şekildedir: İsveç canlı hayvanlar vb. maddelerin %100'nü ihraç ederken, eşek ihracatının %34.95'ni Belçika, %11.42'ni Bulgaristan ve %50.29'nu Romanya yapmaktadır. İnek ihracatının %49.36'nı Fransa tek başına yaparken, kalan diğer ülkeler %50.64'nü yapmıştır. Tavuk ihracatının %12.31'ni Fransa, %25.96'nı Almanya ve %24.04'nü Hollanda yaparken, ördeklerin %78.64'nü Fransa ve %20.06'nı Almanya yapmıştır. Kaz ve beç tavuğu ihracatının %33.52'ni Fransa ve %66.20'ni Hollanda yaparken, keçi ihracatının %18.42'ni Fransa, %29.86'nı Hollanda ve %22.66'nı İspanya yapmıştır. At ihracatının %10.73'nü Almanya, %14.83'nü İrlanda ve %42.25'ni Türkiye yaparken, gıda dışı canlı hayvanlar ihracatının %11.01'ni Belçika, %18.63'nü Fransa ve %25.64'nü Hollanda yapmıştır. Katır ihracatının %95.28'ni Fransa tek başına yaparken kalan kısmı diğer üç ülke yapmıştır. Güvercin diğer kuşlar ihracatının %50.60'ni Belçika, %45.24'nü Hollanda yaparken, domuz ihracatının %22.87'ni Danimarka %39.22'ni Hollanda ve kalan kısım diğer ülkeler tarafından yapılmıştır. Tavşan ve yabani tavşan ihracatının %15.80'ni Fransa, %49.11'ni Hollanda, %15.68'ni Polonya ve %11.24'nü İspanya yaparken, koyun ihracatının %19.63'nü Fransa, %16.91'ni Macaristan, %11.29'nu Hollanda ve %34.18'ni Romanya yapmıştır. Hindi ihracatının %10.98'ni Çek Cumhuriyeti, %23.88'ni Fransa ve %28.61'ni Hollanda yapmıştır. Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde ihracat kapasitesi hemen hemen tüm maddelerde söz sahibi olan ülkeler Fransa, Almanya ve Hollanda'dır. Avusturya, G. Kıbrıs, Estonya, Finlandiya, Yunanistan, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Portekiz, Slovakya, Slovenya, İngiltere gibi Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ihracat oranları %10'nun altında yer almıştır. İhracat oranı bazı maddelerde %10'nun üzerinde olan ülkeler ise Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Macaristan, İrlanda, Polonya, Romanya, İspanya ve İsveç'tir. Türkiye %42.25'lik pay ile at ihracatında, %8.53'lük pay ile hindi, %8.44'lük pay ile tavuk,

%7.85'lik pay ile gıda dışı canlı hayvanlar, %2.99'luk pay ile katır ve diğer bazı maddelerin ihracatını yapmaktadır. Türkiye, at ihracatında %42.25 pay ile Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde oldukça önemli bir paya sahiptir (Çizelge 1.2.).

Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait ithalat durumuna ilişkin oransal dağılımı Çizelge 1.3.'de verilmiştir. Avrupa Birliği toplamı içinde ülkelerin ithalat oranlarının dağılımı şu şekildedir: İsveç canlı hayvanlar vb. maddelerin %100'nü ithal ederken, eşek ithalatının %23.51'ni Belçika, %10.49'nu İtalya ve %54.53'nü Hollanda yapmaktadır. İnek ithalatının %56.27'ni İtalya tek başına yaparken, kalan %43.73'lük kısım diğer ülkeler tarafından yapılmıştır. Tavuk ithalatının %27.85'ni Belçika, %34.13'nü Hollanda yaparken, ördeklerin %10.04'nü Bulgaristan, %26.64'nü Hollanda ve %47.24'nü İspanya yapmıştır. Kaz ve beç tavuğu ithalatının %16.38'ni Avusturya, %22.46'nı Fransa, %11.62'ni Almanya ve %20.34'nü Polonya yaparken, keçi ithalatının %60.08'ni Yunanistan ve %13.72'ni Portekiz yapmıştır. At ithalatının %10.82'ni Fransa, %23.81'ni İrlanda ve %48.72'ni İngiltere yaparken, gıda dışı canlı hayvanlar ithalatının %22.54'nü Fransa, %11.57'ni Hollanda ve %14.28'ni İspanya yapmıştır. Katır ithalatının %45.28'ni Fransa, %24.53'nü Hollanda ve %15.85'ni İngiltere yaparken, güvercin diğer kuşlar ithalatının %95.51'ni Hollanda tek başına yapmıştır. Domuz ithalatının %48.66'nı Almanya ve kalan %51.34'nü diğer ülkeler yapmıştır. Tavşan ve yabani tavşan ithalatının %48.12'ni Belçika, %19.24'nü Çek Cumhuriyeti, %11.92'ni Fransa ve %14.65'ni Portekiz yaparken, koyun ithalatının %10.95'ni Bulgaristan, %17.21'ni Fransa, %39.74'nü İtalya yaparken, hindi ithalatının %50.44'nü Almanya, %18.65'ni Polonya yapmıştır. Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde ithalat kapasitesi tüm maddelerde söz sahibi olan ülkeler Fransa ve Hollanda'dır. İthalat oranı bazı maddelerde %10'nun üzerinde olan ülkeler ise Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Almanya, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Hollanda, Polonya, Portekiz, İspanya, İsveç ve İngiltere'dir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde %4.56'lık pay ile kaz ve beç tavuğu ithalatında, %1.25'lik pay ile tavuk ithalatında küçük bir paya sahiptir (Çizelge 1.3.).

Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait dış ticaret dengesi Çizelge 1.4.'de verilmiştir. Dış ticaret dengesi rakamlarına göre, Fransa 1.557.225.000 \$'lık değer ile inek grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, İtalya 1.325.480.000 \$ ile dış ticaret açığı vermiştir. Almanya 258.493.000 \$'lık değer ile tavuk grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, Belçika 247.620.000 \$ dış ticaret açığı vermiştir. Türkiye 598.293.000 \$'lık değer ile at grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, İngiltere 601.741.000 \$ ile dış ticaret açığı vermiştir. Hollanda 53.740.000 \$'lık değer ile gıda dışı canlı hayvanlar grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, İspanya 34.406.000 \$ ile dış ticaret açığı vermiştir. Hollanda 1.033.293.000 \$'lık değer ile domuz grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, Almanya 1.041.450 \$ ile dış ticaret açığı vermiştir. Hollanda 61.225.000 \$'lık değer ile hindi grubunda dış ticaret fazlası vermiş iken, Almanya 92.581.000 \$ ile dış ticaret açığı vermiştir (Çizelge 1.4.).

Materyal ve Yöntem

Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi Uygulaması

Rekabet gücünü ölçmek için çok sayıda endeks mevcuttur. Ancak bu çalışmada, en çok kullanılan endeksler arasında yer alan Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi (AKÜ) kullanılmıştır. Balassa'nın AKÜ yaklaşımı, karşılaştırmalı üstünlüğün gerçek biçiminin ticaret sonrası verilerden gözlemlenebileceğini varsaymaktadır (Balassa 1965). Bu yaklaşım ile, ilgili mal ya da endüstri için, Balassa ülkenin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olup olmadığını belirlemeye çalışmıştır.

Balassa, indeksi şöyle formüle etmiştir:

$$AKÜ_{ij} = (x_{ij} / X_j) / (x_{iw} / X_w)$$

Burada $AKÜ_{ij}$; j ülkesinin i malı için açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler indeksini göstermektedir.

x_{ij} : j ülkesinin i malı ihracatı

X_j : j ülkesinin toplam ihracatı

x_{iw} : i malı Avrupa Birliği ihracatı

X_w : toplam Avrupa Birliği ihracatı

$AKÜ > 1$ olması, j ülkesinin i malında karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğunu göstermektedir. Yani, o malın ülkenin toplam ihracatı içindeki payı, Avrupa Birliği ticaretindeki payından daha büyüktür. $AKÜ < 1$ ise, o malda karşılaştırmalı dezavantaj olduğunu ifade etmektedir.

Bulgular

2008 yılı verilerine göre hesaplanmış canlı hayvancılık sektörü AKÜ indeks değerleri Çizelge 1.5.'de verilmiştir. AKÜ indeks değerlerine göre, canlı hayvanlar vb. grubunda İsveç, Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde tek söz sahibidir. Ördek grubunda, Çek Cumhuriyeti, Fransa ve Almanya diğer Avrupa Birliği üyesi ülkelere göre karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Keçi grubunda, G. Kıbrıs 1055.58'lik AKÜ indeks değeri ile, diğer ülkelere oldukça önemli oranda fark atmıştır. At grubunda, İrlanda'nın AKÜ indeksi 43.64'lük gibi ciddi bir paya sahiptir. Katır grubunda Fransa ve Hollanda mevcut iken, güvercin diğer kuşlar grubunda Belçika ve Hollanda karşılaştırmalı üstünlük sahibidir. Domuz grubunda, Bulgaristan, Malta, Romanya ve Türkiye için AKÜ indeks değeri sıfır olarak

elde edilmiş yani herhangi bir karşılaştırmalı üstünlük söz konusu değildir. Türkiye için hesaplanmış AKÜ indeks değerlerine göre, canlı hayvancılık sektöründe herhangi bir karşılaştırmalı üstünlüğe sahip değildir.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvan başlığı altında yer alan gruplara ilişkin, karşılaştırmalı üstünlük ve rekabet gücüne ait AKÜ endeksleri hesaplanmıştır. Balassa'nın açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler indeksine göre, FAO'nun canlı hayvan kategorisinde yaptığı sınıflandırma düzeyinde, Türkiye bu sektörde, Avrupa Birliği üyesi ülkelere ait piyasalarda karşılaştırmalı üstünlük ve rekabet gücüne sahip değildir. Rekabet gücünün yeterince geliştirilememesi arasında makroekonomik istikrar, finansmana erişim ve yetersizliği, enerji kapasitesi, ulaştırma altyapısı, Arge çalışmaları, yeniliklerin adaptasyonu, bilgi ve iletişim altyapısının hızla yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi, tarım ve sanayi sektörünün yapısından kaynaklanan sorunlar ve kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınabilmesi gibi önemli sorunlar sayılabilmektedir (Dpt 2012). Türkiye, bulunduğu coğrafi konum itibarıyla köprü konumunda olması Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan yol üzerinde olmasının avantajını ihracatını artırmada yönünde kullanmalıdır. Sahip olduğu genç insan gücünü doğru koşullarda kullandığı takdirde, sadece bu sektörde değil, tüm sektörlerde gelişme ve rekabetçi konuma geçmesi kaçınılmaz olacaktır. Dünya ekonomisinde 2008 yılında meydana gelen ekonomik kriz öncesi ve sonrasında yaşanmış olan olumsuzlukların Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörünü ne oranda ve nasıl etkilediği bir araştırma konusu yapılabilir. Türkiye, Avrupa Birliği piyasasında rekabet gücünü artırdığı takdirde, işsizlik sorununa önemli bir katkı sağlayacak, ayrıca bulunduğu coğrafyada önemli bir katma değer yaratacaktır. Bunun sonucunda, Türkiye'nin milli gelir rakamlarında ciddi artışlar söz konusu olabilecektir. Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olma sürecinde yapacağı reformlar ile rekabet gücünü bölgesel düzeye taşıyabilme kapasitesine sahiptir. Bölgesel düzeyde yapacağı projeler, özellikle Kalkınma Ajanslarının bu konuda yapacağı önemli katkılar sayesinde, Türkiye önemli bir atılım yapabilecektir.

Kaynaklar

- Aktan C, Vural İ, (2004). Rekabet Gücü ve Türkiye, TİSK Rekabet Dizisi:3. Ankara.
- Altay O, Gacaner A, (2003). Turkey's Dynamics of Competition: A Comparative Analysis of Competitiveness of the Textile and Clothing Industry (in Turkish), paper presented at the VII.ERC/METU 2003 International Economy Congress, Ankara.
- Balassa B (1965). Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage, Manchester School of Economic and Social Studies. 33: 99–124.
- Bowen H, (1983). On the Theoretical Interpretation of Trade Intensity and Revealed Comparative Advantage. Weltwirtschaftliches Archiv. 119:464–472.
- Çoban O, Kök R, (2005). Türkiye Tekstil Endüstrisi ve Rekabet Gücü: AB Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Bir Analiz Örneği (1989–2001). İktisat, İşletme ve Finans Dergisi. 228: 68–81.
- DPT (2012). Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007 – 2013), Ankara.
- Dtm (2003). Türkiye Dış Ticaret Stratejisi (2005–2010–2015–2023), Ankara.
- Eruygur O, Özçelik E, Taymaz E, (2004). Tekstil ve Hazır Giyim Sanayilerinde Uluslararası Rekabet. İktisat, İşletme ve Finans Dergisi. 217:5–23.
- Fao, (2011). Production Data. <http://faostat.fao.org/site/573/default.aspx#ancor>. (Erişim tarihi: 15 Haziran, 2011).
- Ferto I, Hubbard LJ, (2001). Regional comparative advantage and competitiveness in Hungarian agri-food sectors. 77th EAAE Seminar / NJF Seminar No. 325. Helsinki.
- Güran N, (1990). Dışa Açılma Sürecinde Türkiye Ekonomisinin Rekabet Gücü. Avrupa Topluluğu ile İlişkiler Başkanlığı, Ankara.
- Hillman A, (1980). Observations on the Relation between Revealed Comparative Advantage and Comparative Advantage as Indicated by Pre-Trade Relative Prices. Weltwirtschaftliches Archiv. 116:315–321.
- Karakaya E, Özgen F, (2002). Economic Feasibility of Turkey's Economic Integration with The EU: Perspectives from Trade Creation and Trade Diversion. VI. ODTÜ Uluslararası Ekonomi Kongresi. Ankara.
- Kojima K, (1970). The Pattern of International Trade among Advanced Countries. Hitotsubashi Journal of Economics 5:16–36.
- Özağ F, Öztürk F, Kaya S, (2000). Türkiye Tarım Sektörünün Avrupa Birliği (AB) Tarım Ürünleri Karşısındaki Uluslararası Rekabet Gücü (URG). IV ODTÜ Uluslararası Ekonomi Kongresi, Eylül 13-16, Ankara, Türkiye
- Özudoğru T, (2007). Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü yayınları. Sayı:9 Nüsha:6. Haziran. Ankara.
- Porter M, (1990). The Competitive Advantage of Nations, Harvard Business Review. s:77.
- Şahinli MA, (2011). Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi: Türkiye Pamuk Endüstrisine Bir Uygulama. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 15. 21:237-249.
- Yılmaz B, (2003). Turkey's Competitiveness in the European Union: A Comparison with Five Candidate Countries and the EU. Ezoneplus Working Paper No: 12.

Çizelge 1.2. Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait ihracatının oransal dağılımı, 2008 yılı

Kod Ülke No															
	01	02	04	05	06	07	08	09	10	11	14	15	16	17	18
Avusturya	0.00	0.12	4.38	0.32	0.00	0.05	2.41	0.20	0.17	0.00	0.00	0.44	0.00	0.35	5.84
Belçika	0.00	34.95	4.94	5.36	0.16	0.02	0.24	7.72	11.01	0.00	50.60	4.59	0.43	0.17	0.00
Bulgaristan	0.00	11.42	0.73	0.42	0.00	0.00	0.82	0.13	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.28	0.00
G. Kıbrıs	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	5.87	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00
Çek Cum.	0.00	0.00	4.19	5.71	0.37	0.00	0.00	0.07	5.50	0.00	0.04	1.07	0.54	0.05	10.98
Danimarka	0.00	0.00	0.23	3.18	0.00	0.12	0.64	0.57	4.71	0.00	0.00	22.87	0.00	0.01	3.27
Estonya	0.00	0.00	0.23	0.00	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00	0.00	0.00	0.63	0.00	0.00	0.00
Finlandiya	0.00	0.00	0.04	0.43	0.00	0.00	0.00	0.02	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Fransa	0.00	0.58	49.36	12.31	78.64	33.52	18.42	8.71	18.63	95.28	3.16	5.51	15.80	19.63	23.88
Almanya	0.00	0.00	8.65	25.96	20.06	0.09	3.48	10.73	6.41	0.00	0.00	7.15	4.95	1.73	9.73
Yunanistan	0.00	0.00	0.00	0.27	0.00	0.00	2.17	0.00	0.25	0.00	0.00	0.12	0.00	0.00	0.04
Macaristan	0.00	0.00	3.27	4.26	0.00	0.00	3.25	0.41	1.64	0.00	0.00	1.80	1.50	16.91	0.41
İrlanda	0.00	0.00	3.74	0.33	0.00	0.00	0.00	14.83	0.02	0.00	0.00	0.44	0.00	2.45	0.00
İtalya	0.00	2.65	0.54	0.51	0.00	0.00	1.40	0.48	3.15	0.00	0.00	0.83	0.17	0.45	1.72
Letonya	0.00	0.00	0.19	0.03	0.00	0.00	0.00	0.01	0.16	0.00	0.00	0.26	0.02	0.00	0.00
Litvanya	0.00	0.00	1.24	0.49	0.00	0.00	0.00	0.30	0.23	0.00	0.00	2.26	0.00	0.00	0.41
Lüksemburg	0.00	0.00	0.83	0.00	0.00	0.00	0.84	0.00	0.00	0.03	0.00	0.47	0.00	0.01	0.00
Malta	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Hollanda	0.00	0.00	2.89	24.04	0.78	66.20	29.86	7.43	25.64	1.70	45.24	39.22	49.11	11.29	28.61
Polonya	0.00	0.00	4.95	1.72	0.00	0.00	0.00	2.81	2.01	0.00	0.00	2.66	15.68	1.97	4.07
Portekiz	0.00	0.00	0.29	1.48	0.00	0.00	0.00	0.02	0.69	0.00	0.00	0.56	0.00	0.74	0.00
Romanya	0.00	50.29	3.62	0.08	0.00	0.00	2.90	1.27	0.15	0.00	0.00	0.00	0.15	34.18	0.00
Slovakya	0.00	0.00	1.52	1.97	0.00	0.00	0.00	0.17	4.26	0.00	0.00	0.59	0.16	0.52	1.93
Slovenya	0.00	0.00	1.19	0.06	0.00	0.00	3.59	0.09	0.20	0.00	0.00	0.57	0.00	0.24	0.56
İspanya	0.00	0.00	2.72	1.93	0.00	0.00	22.66	0.75	5.22	0.00	0.96	7.59	11.24	6.03	0.02
İsveç	100.00	0.00	0.18	0.49	0.00	0.00	0.00	1.02	0.73	0.00	0.00	0.16	0.00	0.00	0.00
Türkiye	0.00	0.00	0.08	8.44	0.00	0.00	1.12	42.25	7.85	2.99	0.00	0.18	0.25	1.36	8.53
İngiltere	0.00	0.00	0.00	0.21	0.00	0.00	0.00	0.03	1.21	0.00	0.00	0.00	0.00	1.62	0.00
AB Toplam	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

*03, 12, 13 ve 19 kod numarasına ilişkin değerler sıfır olduğu için oranlar verilmemiştir

Çizelge 1.3. Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait ithalatının oranları, 2008 yılı

Ülke	Kod no	01	02	04	05	06	07	08	09	10	11	14	15	16	17	18
Avusturya		0.00	0.00	5.77	1.07	1.30	16.38	0.57	0.03	1.60	0.00	0.00	5.78	1.85	0.13	4.14
Belçika		0.00	23.51	4.39	27.85	2.33	0.00	1.37	2.11	9.63	0.38	0.00	6.47	48.12	5.18	4.40
Bulgaristan		0.00	0.00	0.39	0.44	10.04	0.00	0.00	0.13	0.15	0.00	0.00	0.07	0.06	10.95	0.01
G. Kıbrıs		0.00	0.00	0.00	0.07	0.03	0.13	0.00	0.01	0.13	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.04
Çek Cum.		0.00	0.00	0.25	2.03	0.44	7.13	0.00	0.18	0.85	0.00	0.00	1.64	19.24	0.00	1.95
Danimarka		0.00	0.00	0.00	0.89	0.00	0.00	0.00	0.38	2.30	0.00	0.16	0.25	0.33	0.00	0.80
Estonya		0.00	0.00	0.01	0.05	0.00	0.00	0.00	0.01	0.04	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Finlandiya		0.00	0.00	0.00	0.16	0.00	0.00	0.00	0.06	1.35	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07
Fransa		0.00	5.41	3.40	1.84	6.49	22.46	6.63	10.82	22.54	45.28	0.80	1.12	11.92	17.21	4.65
Almanya		0.00	0.00	3.93	7.20	0.00	11.62	0.10	1.35	7.34	0.00	0.00	48.66	0.07	2.02	50.44
Yunanistan		0.00	0.00	3.18	0.71	0.06	0.79	60.08	0.05	3.22	0.00	0.00	0.17	0.06	8.07	0.14
Macaristan		0.00	0.00	0.11	1.59	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.00	0.00	2.24	0.00	1.77	1.90
İrlanda		0.00	1.43	0.01	3.28	0.58	6.08	0.00	23.81	0.63	7.17	0.11	0.00	0.00	2.01	0.17
İtalya		0.00	10.49	56.27	1.48	2.22	8.59	9.23	5.96	8.19	6.42	0.00	3.26	1.15	39.74	3.87
Letonya		0.00	0.00	0.05	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.09	0.00	0.00	0.26	0.00	0.00	0.00
Litvanya		0.00	0.00	0.47	0.42	0.00	0.00	0.01	0.06	0.20	0.00	0.00	0.62	0.00	0.00	0.56
Lüksemburg		0.00	0.11	0.18	0.07	0.00	1.19	0.40	0.05	0.08	0.00	0.00	0.44	0.33	0.01	0.01
Malta		0.00	0.00	0.00	0.01	0.53	0.00	0.00	0.02	0.05	0.00	0.80	0.00	0.04	0.00	0.00
Hollanda		0.00	54.53	8.11	34.13	26.64	0.00	0.06	1.60	11.57	24.53	95.51	6.67	0.30	1.35	0.10
Polonya		0.00	0.00	0.76	3.56	1.44	20.34	0.06	0.46	1.39	0.00	0.05	4.65	0.02	0.00	18.65
Portekiz		0.00	0.00	0.51	1.54	0.36	0.00	13.72	0.06	2.02	0.00	1.66	6.53	14.65	1.02	2.54
Romanya		0.00	0.00	0.41	2.21	0.00	0.00	0.13	0.01	0.29	0.00	0.00	3.63	0.00	0.04	0.20
Slovakya		0.00	0.00	0.30	2.66	0.00	0.00	0.00	0.14	0.37	0.00	0.05	1.30	0.00	0.00	0.80
Slovenya		0.00	2.21	0.63	0.39	0.08	0.79	0.00	0.01	0.12	0.00	0.00	0.12	0.00	0.00	0.66
İspanya		0.00	0.00	8.91	3.05	47.24	0.13	7.45	0.37	14.28	0.38	0.85	3.08	1.43	8.62	2.62
İsveç		100.00	0.00	0.00	0.56	0.00	0.00	0.00	2.93	2.62	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Türkiye		0.00	0.00	0.69	1.24	0.22	4.36	0.00	0.69	0.53	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.13
İngiltere		0.00	2.32	1.27	1.41	0.00	0.00	0.18	48.72	7.89	15.85	0.00	3.01	0.44	1.87	1.15
AB Toplam		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

*03, 12, 13 ve 19 kod numarasına ilişkin değerler sıfır olduğu için oranlar verilmemiştir.

Cizelge 1.4. Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin canlı hayvancılık sektörüne ait dış ticaret dengesi, 2008 yılı (1000 \$)

Ülke	Kod															
	no	01	02	04	05	06	07	08	09	10	11	14	15	16	17	18
Avusturya	0	1	7.820	-8.018	-47	-122	74	2.523	-5.420	0	0	-136.327	-671	735	3.239	
Belçika	0	90	59.158	-247.620	-69	1	-81	84.815	5.373	-1	2.676	-26.551	-17.392	-14.907	-9.895	
Bulgaristan	0	99	14.897	512	-362	0	38	274	-117	0	0	-1.836	-22	-31.793	-12	
G. Kıbrıs	0	0	358	-776	-1	-1	273	-104	-489	0	0	296	0	0	-80	
Çek Cum.	0	0	132.921	51.770	19	-54	0	-1.180	17.748	0	2	-9.661	-6.861	171	19.218	
Danimarka	0	0	7.613	31.538	0	5	30	3.495	9.201	0	-3	697.017	-119	42	5.234	
Estonya	0	0	7.395	-588	0	0	16	-116	-171	0	0	19.304	0	0	0	
Finlandiya	0	0	1.316	3.863	0	0	0	-495	-5.040	0	0	-12	0	-7	-165	
Fransa	0	-44	1.557.225	140.518	7.275	1.276	412	-8.578	-14.683	3.290	152	140.467	-418	11.560	40.827	
Almanya	0	0	193.324	258.493	1.915	-84	155	137.380	-3.488	0	0	-1.041.450	1.201	-460	-92.581	
Yunanistan	0	0	-75.811	-4.578	-2	-6	-3.933	-549	-11.315	0	0	-635	-20	-24.077	-227	
Macaristan	0	0	105.881	37.771	0	0	151	5.820	4.346	0	0	-2.628	371	48.892	-3.401	
İrlanda	0	-13	123.722	-33.082	-21	-46	0	-81.213	-2.318	-19	-2	13.466	0	1.850	-383	
İtalya	0	-72	-1.325.480	-10.225	-80	-65	-555	-66.801	-19.116	-17	0	-58.868	-377	-117.146	-5.020	
Letonya	0	0	4.983	-981	0	0	0	149	263	0	0	1.273	4	0	0	
Litvanya	0	0	29.959	1.586	0	0	-1	3.577	91	0	0	53.280	0	0	-374	
Lüksemburg	0	-1	23.247	-800	0	-9	12	-644	-322	1	0	2.939	-119	-16	-32	
Malta	0	0	0	-60	-19	0	0	-241	-196	0	-15	0	-13	0	-9	
Hollanda	0	-494	-97.742	-74.179	-887	2.856	1.385	86.988	53.740	-4	605	1.033.293	12.056	32.150	61.225	
Polonya	0	0	146.208	-18.015	-52	-154	-4	34.725	2.375	0	-1	-38.663	3.878	6.285	-33.207	
Portekiz	0	0	-2.746	1.835	-13	0	-921	-377	-5.048	0	-31	-152.133	-5.325	-653	-5.721	
Romanya	0	436	110.285	-24.176	0	0	126	18.173	-542	0	0	-94.024	36	109.370	-452	
Slovakya	0	0	43.261	-4.574	0	0	0	721	14.836	0	-1	-15.638	38	1.671	2.360	
Slovenya	0	-20	24.500	-3.560	-3	-6	167	1.128	291	0	0	14.475	-1	756	-293	
İspanya	0	0	-122.543	-9.399	-1.704	-1	554	6.242	-34.406	-1	35	153.416	2.265	-6.413	-5.860	
İsveç	-25	0	5.848	49	0	0	0	-21.629	-7.178	0	0	4.796	0	-13	0	
Türkiye	0	0	-13.684	96.574	-8	-33	52	598.293	27.920	107	0	5.479	61	4.372	18.032	
İngiltere	0	-21	-30.331	-13.333	0	0	-12	-601.741	-25.375	-42	0	-78.095	-159	-410	-2.584	
AB Toplam	-25	-39	948.002	184.692	5.949	3.590	-2.062	209.189	2.962	3.314	3.417	482.980	-11.587	21.959	-9.876	

*03, 12, 13 ve 19 kod numarasına ilişkin değerler sıfır olduğu için rakamlar verilmemiştir.

Çizelge 1.5. Canlı hayvancılık sektörü alt gruplarına ait AKÜ İndeks oranları, 2008 Yılı

Kod Ülke	no															
	01	02	04	05	06	07	08	09	10	11	14	15	16	17	18	
Avusturya	0.00	0.08	2.92	0.42	0.00	0.20	1.55	0.14	0.26	0.00	0.00	0.78	0.00	0.27	7.98	
Belçika	0.00	11.93	1.54	3.23	0.16	0.05	0.07	2.51	7.62	0.00	15.86	3.77	0.26	0.06	0.00	
Bulgaristan	0.00	3.84	0.22	0.25	0.00	0.00	0.24	0.04	0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	0.10	0.00	
G. Kıbrıs	0.00	0.00	2.49	0.00	0.00	0.00	1055.58	0.00	0.90	0.00	0.00	3.64	0.00	0.00	0.00	
Çek Cum.	0.00	0.00	11.67	15.92	1.02	0.00	0.00	0.19	15.35	0.00	0.11	2.98	1.51	0.15	30.63	
Danimarka	0.00	0.00	0.47	6.51	0.00	0.24	1.32	1.17	9.65	0.00	0.00	46.88	0.00	0.03	6.70	
Estonya	0.00	0.00	1.86	0.00	0.00	0.00	2.80	0.00	0.00	0.00	0.00	5.17	0.00	0.00	0.00	
Finlandiya	0.00	0.00	0.21	2.29	0.00	0.00	0.00	0.10	0.15	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	
Fransa	0.00	0.17	14.58	3.63	23.22	9.90	5.44	2.57	5.50	28.14	0.93	1.63	4.67	5.80	7.05	
Almanya	0.00	0.00	1.31	3.92	3.03	0.01	0.53	1.62	0.97	0.00	0.00	1.08	0.75	0.26	1.47	
Yunanistan	0.00	0.00	0.00	0.22	0.00	0.00	1.75	0.00	0.20	0.00	0.00	0.10	0.00	0.00	0.04	
Macaristan	0.00	0.00	9.35	12.16	0.00	0.00	9.27	1.16	4.69	0.00	0.00	5.15	4.28	48.32	1.17	
İrlanda	0.00	0.00	11.00	0.97	0.00	0.00	0.00	43.64	0.07	0.00	0.00	1.29	0.00	7.20	0.00	
İtalya	0.00	0.66	0.14	0.13	0.00	0.00	0.35	0.12	0.79	0.00	0.00	0.21	0.04	0.11	0.43	
Letonya	0.00	0.00	3.48	0.59	0.00	0.00	0.00	0.21	3.01	0.00	0.00	4.87	0.38	0.00	0.00	
Litvanya	0.00	0.00	10.45	4.12	0.00	0.00	0.00	2.52	1.92	0.00	0.00	19.05	0.00	0.00	3.46	
Lüksemburg	0.00	0.00	28.69	0.00	0.00	0.00	29.05	0.06	0.00	0.97	0.00	16.15	0.14	0.24	0.00	
Malta	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Hollanda	0.00	0.00	1.80	14.94	0.48	41.15	18.56	4.62	15.94	1.06	28.12	24.38	30.53	7.02	17.78	
Polonya	0.00	0.00	6.10	2.12	0.00	0.00	0.00	3.46	2.48	0.00	0.00	3.28	19.31	2.42	5.02	
Portekiz	0.00	0.00	1.03	5.35	0.00	0.00	0.00	0.08	2.49	0.00	0.00	2.01	0.01	2.69	0.00	
Romanya	0.00	24.65	1.77	0.04	0.00	0.00	1.42	0.62	0.07	0.00	0.00	0.00	0.07	16.75	0.00	
Slovakya	0.00	0.00	9.66	12.55	0.00	0.00	0.00	1.08	27.17	0.00	0.00	3.73	1.00	3.33	12.31	
Slovenya	0.00	0.00	3.60	0.19	0.00	0.00	10.81	0.26	0.59	0.00	0.00	1.73	0.00	0.71	1.68	
İspanya	0.00	0.00	1.31	0.93	0.00	0.00	10.94	0.36	2.52	0.00	0.47	3.66	5.43	2.91	0.01	
İsveç	212.69	0.00	0.37	1.05	0.00	0.00	0.00	2.16	1.54	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00	0.00	
İngiltere	0.00	0.00	0.02	2.02	0.00	0.00	0.27	10.12	1.88	0.72	0.00	0.04	0.06	0.33	2.04	
Türkiye	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	

*03, 12, 13 ve 19 kod numarasına ilişkin değerler sıfır olduğu için oranlar hesaplanmamıştır.